

BIEGŁOŚĆ (67) sb f

e oraz o jasne.

sg N biegłość (11). ◇ G biegłości (25). ◇ D biegłości (2). ◇ A biegłość (14). ◇ I biegłością (7). ◇ L biegłości (5). ◇ pl N biegłości (1). ◇ G biegłości (1). ◇ L biegłościach (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Doskonała znajomość rzeczy, umiejętność, doświadczenie, wyćwiczenie, wiedza, nauka; mądrość; gnaritas Mącz; experientia (patrimonii amplificandi) gnawitas, peritia alicuius rei, prudentia (iuris civilis) Cn (65)* : Pytanie rozmaite o składaości [!] człowieczich członkow rozwiązujące, ku biegłości rozmowy ludzkiej tak rozkoszne iako y pożyteczne. *GlabGad kt*; Ale wiem tu człowieka nie daleko cnego/ A bárzo w tey biegłości pewnie wiadomego. Zową gi Xenokrates/ onego Platoná/ Wżytka iest w nim náuká prawie wyćwiconá. Ktory o tych biegłościach wiele też nápiśał *RejWiz* 146v; *KwiatKsiąż* G; *Mącz* 147a; *Prot* D3; *GórnDworz* Dd8v; A iuż lie nie ćwicz mniemaniem ludzkim ani biegłością fwiátá tego *RejZwierc* 146, 146; Dla podánia prostym biegłości młodemu vmiejętności/ y opátrności. *BudBib Prov* 1/2; *MycPrz* I C2v, II C4v; *Strum* A2; *BiałKaz* L4; iż oni nie ták mnoftwem żołnierzow/ iáko dobrá sřprawá á biegłością zwycięstwo otrzymawáli. *ModrzBaz* 112v, 116.

biegłość czego (6): *StryjWjaz* A2; *ModrzBaz* 4v, 103v, 108v; *Atenenfowie* zás/ ktorzy nauk wyzwolonych w Greciey biegłością słynęli *StryjKron* 145; *SarnStat* 550.

biegłość na czym: Broni dość obyczáynie Rzeczypospolitey/ Iest do tego ná wżytkim biegłości obfitey. *PaprPan* X3.

biegłość w czym (31): *MurzHist* D4; *KromRozm II* o4v, pv, p3; *LubPs* bb4; *KwiatKsiąż* H3v, I4v, L3; *Mącz* 359c; człowiek byśtrego rozumu/ á do sřpraw/ do prawá/ do biegłości w rycerskim rzemieśle: do wiadomości rzeczy/ Koronie Polskiej należytých ták gotowy *GórnDworz* Dd7v, B7; *BudBib* Bv, 3. *Esdr* 1/32; *StryjWjaz* A4; *ModrzBaz* 4v, 8v, 9, 42, 75 (11); więcej pokory/ niżli Philosophiey: więcej zá grzechy záłości/ niżliw rozumie biegłości. *SkarŻyw* 47, 206, 390; *KochTarn* 74; *SarnStat* 160; Był to Pan wielkiej sławy v postronnych, Ktorá mu czuyna biegłość w sřprawách skłonnych Rycerka dáła *KlonKr* A2v.

Zwroty: »biegłość mieć, biegłość mający« [szyk zmienny] (6): i miał w prawie biegłość niepospolitą *MurzHist* B4; *KromRozm II* pv; *ModrzBaz* 8v, 9, 87, 135v.

»biegłości nabywać, nabycie biegłości« (2): że rodzicy do dworu sřny sřwe ná ćwiczenye oddawáją/ áby ták bygłości yákich á obyczáyow nábywáli *GliczKsiąż* H6; *SarnStat* 160.

»ukazać biegłość«: tym mię nie ofzukałz/ Ráczey w czym inżym sřwoię biegłość ukáż. *KochSz* B2.

Szeregi: »(rozum), (wy)ćwiczenie a (i) biegłość (a nauczzenie); biegłość a (i) (wy)ćwiczenie« (3 : 2): *BierEz* H2v; *GlabGad* A2; o sřwym włádnym wyćwiczeniu á biegłości w naukach trzymaią *KwiatKsiąż* L3; *OrzQuin* Cv; *ModrzBaz* 109v.

»dowcip i biegłość; biegłość i dowcip« (2 : 1): iż wedle biegłości y dowcipu sřwe⁸⁰ [...] podał ty piśmá narodowi sřwemu *BibRadz* I*4v; *ModrzBaz* 93v, 114v.

»mądrość i biegłość (umiejętność, wiadomość)« (2): *GórnDworz* K3v; Wielkiej mądrości/ y biegłości/ y vmiejętności/ y nabożeństwą/ sřtáwienie Praw/ y opátrzenie exekucyey ich potrzebuie *SkarKazSej* 699b.

»nauka, albo (i) biegłość« (2): Náuká álbo biegłość w mieyfczkich rzeczách. *KwiatKsiąż* H3v; *ModrzBaz* 75.

»roztropność a biegłość«: áby cie [*Pan*] mądrością niebiełką z łálki łwey opátrzyć raczył/ boć iuz po rołtropności á po biegłości łwiátá tego máło *RejZwierc* 146.

»biegłość albo umiejętność«: ták trudno którégó mego rownia/ biegłość álbo vmieiętność/ do tego przyść może/ áby łobie przy niém [*Królu*] łnaść y łrzednią cénę przypifác á przywłázczyć mogła. *Oczko* A2v.

2. *Szybkość, prędkość* (1) : Toć iełt godność y biegłość tych pięknych konikow/ Wyłmienitych y rządnych cíłáwých woźnikow. *CzahTr* 3.

3. *Stosunek wzajemny miar, obieg, kurs (monety)* (1) : Algoritmu o rozmaitym rachunku na myńczę y wagę Krakowłką pirwey. A potym na Normberłką monethę y wagę: Zamykaiąc handel kupieczki y biegłość ich w łobie. *KłosAlg* F4.

Synonimy: 1. *baczenie, bywałość, ćwiczenie, dowcip, mądrość, nauka, roztropność, umiejętność, wiadomość, wyćwiczenie.*

ZZie